

יד א מיי פ"א מהלכות
עירובין הלכה טו סמג
עשין ח טו"ש"ע א"ח סי'
שפו סעיף ג:
טו ב מיי"ט שם הלכה ז סמג
שם טו"ש"ע א"ח סי'
שפו סעיף א:
טו ג מיי"ט שם הלכה טו
סמג שם טו"ש"ע א"ח
סימן שסו סעיף ג:
ז ד מיי"ט שם פ"ד הל' ח
סמג שם טו"ש"ע א"ח
סי' שט סעיף א:
יה ה מיי"ט שם פ"א הל' טו
סמג שם טו"ש"ע א"ח
סי' שסו סעיף ג:
יז ו מיי"ט שם הלכה ז סמג
שם טו"ש"ע א"ח סימן
שפו סעיף א:
כ ז מיי"ט פ"ח מהלכות
שבת הלכה ז סמג לאוין
סה טו"ש"ע א"ח סימן שש
סעיף ו:
כא ח ז מיי"ט פ"א מהל'
שבת הלכה ז סמג
עשין סב טו"ש"ע ח"מ סימן
קעז סעיף ח:
כב י מיי"ט שם פ"ב הלכה א'
טו"ש"ע שם סעיף א:
כג כ מיי"ט פ"ד מהלכות
סוכה הלכה יג טו"ש"ע
א"ח סימן תלג סעיף
ג:

רבינו הנאל

שאין בו ד' אמות על ד'
אמות פטור מן המזוזה
ומן המעקה כו' ואוקימנא
אפילו לרבנן דמכשרי
בסוכה במחוקת ראשו
ורובו משום דהיא דירת
עראי אבל בית דה"י דירת
קבע אפילו רבנן מודו
שאינו בית דירה ולא
מקרי בית דירה עד שיהא
בו ד' אמות על ד' אמות
וכ"ש פחות מד': אמר
מר פטור מן המזוזה
ומן המעקה כו'. הני הא
בהדיא כתיב בהו קרא
בית מזוזה שנאמר
וכתבתם על מזוזות ביתך
מעקה שנאמר כי חבנה
בית חדש ועשית מעקה
ואינו נחלט שנאמר כי
ימכור בית מושב וגו'
וכתיב בעורכי המלחמה
מי האיש אשר בנה בית
חדש בנגעים כתיב כנגע
נראה לי בבית ואין
מעורבין בו ואין
משותפין בו ואין מניחין
בו עירוב מ"ט דכיון דאין
בו ד' אמות על ד' אמות
לאו דירה היא אבל
שיתופי מבוי מניחין בו
דקי"ל עירובי חצרות
בבית שבחצר ושיתופי
מבוי בחצר שבמבוי והא
בית שאין בו ד' אמות לא
גרע מחצר שבמבוי. ואין
עושיין אותו עיבור בין
ב' עיירות. משום דאתקן
לדירה ולא חזי לדירה
אבל בורגנין חזו
למלתייהו. ואין האוחין
ההשותפין חולקין בו.
ואוקימנא אין בו דין
חלוקה כמו בית שיש בו
חלק בחצר כי הא דאמר
רב הונא חצר מתחלקת
לפי פתחיה רב חסדא אמר
נותן ד' אמות לכל פתח
ופתח והשאר חולקין
בשעה והני מילי בית דקאי

ואין עושיין אותו עיבור בין שתי עיירות. תימנה האי צית מאלי
עבדתייה לר"מ דלמנר פרק כילד מעצרין (עירובין דף טו.
ושם) נותנין קרפף לזו וקרפף לזו כלל צית כך היא וכן לרבנן
אליצא דרב הונא דבגמרא ולחייא
לשתייהן אותו קרפף אינו לריך צית
ואי כשיש יותר ממאה וארבעים
ואחת אמה ושליש אמה צין שתי
עיירות דהוא שיעור שני קרפפיות
שעכשיו מנטרף¹⁰ צית זה לנרפן דכשיש
צו ד' חשיז למעט האיר ולנרפן ואי
לית ציה ארבע אמות לא חשיז והוי
כמאן דלימא ואין העיירות מתחברות
צין לרב הונא צין לחייא צר רב א"כ
מה לו להוכיר שתי עיירות הוה ליה
למימר ואין עושיין אותו עיבור לעיר
אחת כיון שאין צו ד' אמות דאי הוה
צו ד' אמות וקאי לתוך שצעים אמה
ושייריים הוה מתעבר עם העיר
למדוד מן הצית דשל עיר אחת
יכולין לעשות צורגנין ללכת צמקוס
שירלו כדלמרינן צפרק עושיין פסין
(שם דף כה). איתתו מצרניש לצי
כישתא דדניאל דהוי תלמא פרסי
אמאי סמכיתו אצורגנין הא אציה
דלמינן¹¹ אמר אין צורגנין צצבל נפק
אחוי ליה מתותא דמיצלען צצעים
אמה ושייריים ואומר רש"צ"ס דגרסינן
הכל ואין עושיין¹² עיבור לעיר וכן
משמע צירושלמי¹³ דגרסינן ואין עושיין
אותו עיבור לעיר ור"מ מקיים גירסת
הספרים ומפרש דאין נותנין לזה הצית
דין עיבור שצין צ' עיירות לרבנן
לעיר אחת צפני עמנה אין לה קרפף
כדלמרינן (שם דף טו.) לא אמרו
קרפף אלא צין שתי עיירות ואם היה
לזה הצית ד' אמות היה לו דין עיר
אחת לתת לו קרפף כמו לעיר והיינו
נותנין לצית זה ולעיר שאצלו צ'
קרפפיות כמו צשתי עיירות לרב הונא
ולחייא צר רב קרפף אחד לשתייהן
דעל כרחק לאו דוקא נקטי רבנן
שתי עיירות דהוא הדין עיר וצית
אלא אגז דנקט ר"מ עיר נקטי רבנן
שתי עיירות דהא לחייא צר רב
דלמנר קרפף אחד לשתייהן על כרחק
לא נקטי רבנן שתי עיירות דוקא
דהוא הדין עיר וצית דע"י צורגנין

המוצלעים צתוך שצעים אמה ושייריים הולך כדמוכח פרק עושיין
פסין (שם דף כה). ומיהו אין נראה שיש צית כעיר לגמרי ליתן
קרפף לצית אחד צפני עמנו לר"מ ולרב הונא אליצא דרבנן ליתן
לשני צתים צלה עיר קרפף לזו וקרפף לזו ואע"פ שלחייא צר רב
אליצא דרבנן הוי צית כעיר לגמרי שנותנין לשני צתים צלה עיר
קרפף אחד לשתייהן דאי לאו הכי עיר שאין לה חומה צמנה יתחברו
הצתים ליחש צחת אס לא על ידי דמיצלען כל אחת ואחת צתוך
שצעים אמה ושייריים של חצרתה דאין סברא להצריך שיגיע זו לזו:
ואף

ואין עושיין אותו עיבור בין שתי עיירות ואין
האחין והשותפין חולקין בו לימא רבי היא
ולא רבנן אפילו תימא רבנן עד כאן לא
קאמרי רבנן התם¹⁴ אלא לענין סוכה דדירת
עראי היא אבל לגבי בית דדירת קבע הוא
אפי' רבנן מודו דאי אית ביה ד' אמות על ד'
אמות דיירי ביה אינשי ואי לא דיירי ביה
אינשי: אמר מר פטור מן המזוזה ומן
המעקה ואין מטמא בנגעים ואינו נחלט
בבתי ערי חומה ואין חוזרין עליו מעורכי
המלחמה מ"ט דבית כתיב בהו בכלהו ואין
מערבין בו ואין משותפין בו ואין מניחין
בו עירוב מ"ט¹⁵ דלא חזי לדירה *עירובי
חצירות אין מניחין בו אבל *שיתוף מניחין
בו מ"ט דלא גרע מחצר שבמבוי דתנן¹⁶
*עירובי חצירות בחצר שיתופי מבוי במבוי
והוינן בה עירובי חצירות בחצר והתנן¹⁷ הנותן
*עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו
עירוב דוהדר שם אינו אוסר אלא אימא
*עירובי חצירות בבית שבחצר *ושיתופי
מבואות בחצר שבמבוי והאי לא גרע מחצר
שבמבוי *ואין עושיין אותו עיבור בין שתי
עיירות דאפי' כבורגנין לא משוינן ליה מ"ט
בורגנין חזו למילתייהו והאי לא חזי למילתיה
ואין האחין והשותפין חולקין בו טעמא דלית
ביה ד' אמות הא אית ביה ד' אמות חולקין
והתנן¹⁸ אין חולקין את החצר עד שיהא
בה ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה
אלא אימא¹⁹ אין בו דין חלוקה כחצר²⁰ דאמר
רב הונא חצר לפי פתחיה מתחלקת ורב
חסדא אמר *נותן לכל פתח ופתח ארבע
אמות והשאר חולקין אותו בשוה דהני
מילי בית דלמיהו קאי יהבינא ליה חצר
האי דלמיסתר קאי לא יהבינן ליה
חצר: *היתה גבוהה מעשרים אמה ובא
למעטה בכרים וכסתות לא הוי מעוט
ואע"ג

ואין עושיין אותו עיבור בין שתי עיירות. דתנן צמסכת עירובין (דף
טו.) נותנין קרפף לשתי עיירות אס יש לו שצעים אמה ושייריים ולזו
שצעים אמה ושייריים עושה קרפף לשתייהן להיות אחת שתי עיירות
המוצלעות זו מזו קמ"א אמות ושליש יש צאמנע צית נמנאל אותו צית
צתוך שצעים אמה וד' טפחים לשתייהן
נעשה אותו צית כעיצור להן כחשה
עוצרה שכריסה צולטת ומנטרפת
להיות שתייהן כאחת ללן צאחת מהן
שיהו שתייהן לו כד' אמות ומונה
אלפים מחוזה להן ואס יש צית
פחות מד' אמות אינו חשוצ לנרפן:
ואין האחין או השותפין חולקין בו.
קס"ד השתא שאין יכולין לכוף זה
את זה לחלק לפי שאין צו כדי לזה
וכדי לזה: לימא רבי היא. ללא
חשיז סוכה צליר מד' אמות: ויא
רבנן. דכי היכי דמכשרי צסוכה
אלמנא דירה היא והוא הדין לכל מילי
דצית: כוליהו בית כתיב בהו.
מזוזות ציתך (דברים ו) כי תצנה
צית חדש (שם טו) וצא אשר לו הצית
(ויקרא יד) כי ימכור צית מושז (שם
כה) אשר צנה צית חדש (דברים ט):
הכי גרסינן אין מערבין ואין
משותפין צו ואין מניחין צו עירוב
דלא חזי לדירה עירובי חצירות אין
מניחים צו אצל שיתופי מבואות
מניחין צו כו': דלא חזי לדירה.
וטעמא דעירובא מפרש צעירובין
(דף טו.) משום דירה דצית שנותנין
צו הפת של עירוב הוי כאלו כולן דרין
צתוכו ונמנאל כל החצר משתמשת
לצית אחד הלכך צית דראוי לדירה
צעינן ופת נמי אינו לריך ליתן כיון
דלא מיקרי דירה אין הדר צו אוסר
על צני חצר שאין רשותו כלום:
דלא גרע מחצר. שאינו מקורה
והאי נמי סלק הקיפו וקרויו כמי
שאינו נמנאל שיתוף עומד צאזיר
החצר ותנן²¹ (עירובין דף פה:) דשיתוף
נותן צאזיר החצר משום דעירוב
החצר לצירוף הצתים הוא להיות
כולס כדרים צצית אחד הלכך צעינן
צית דראוי לדירה ושיתוף המצוי
אינו אלא לנרף החצרות וחצרות לאו
דירה נינהו והלכך לא צעי דירה
אלא צאזירא של חצר דיו²² וצמקוס

מסורת הש"ס
עם הוספות
(א) ע"י תוס' עירובין עב.
ד"ה בפת. (ב) עירובין פה.
(ג) צ"ב יא. (ד) עירובין
פה. (ה) מעשרות פ"ג
ה"ג.
גליון הש"ס
מכמ"י גמרא והתנן
אין חולקין את החצר
עד שיהא בה ארבע
אמות לזה וכו'. ע"י צ"ב
דף נח ע"ב צמקוס ד"ה ר'
ישמעאל וכו':
ליקומי רש"י
מרפסת. אלו"י"ר והרבה
פחמי עליה פמוחין לו
ויולין עולין דרך סולס
אחד שקורין דגמ"ד
(כ"ב יא.). בחצר
שבמבוי. לאפוקי חצר
שאינה פתוחה לו *עירובין
פה:.

הגהות וצינונים

[א] צ"ל הכא (גליון):
[ב] צ"ל דתניא
(רש"י): [ג] י"ג בחצר
(גליון) וכן כתב הרש"י:
[ד] צ"ל ותניא (רש"י):
[ה] בדפורי נוסף או על
פני: [ו] צ"ל בחצר
(רש"י): [ז] נדצ"ל
ברוחב. כל המש' להלן
וכנגד כל החבו:
[ח] צ"ל מצבורך (רש"י)
עיי"ש וכן העתיק
המהרש"א: [ט] לפנינו
איתא אבדה דאבדה:
[י] צריך להוסיף אותו:

לעזי רש"י

פורטק"א. פירוש
אכסדרה. כניסת הצית חצר
שלפני הטורקלין (רש"י)
צרכות דף כב ע"ב, צית
שער (רש"י צ"ב דף יא
ע"ב ועיין רש"י מנחות דף
לג ע"ב ד"ה אכסדרה
וד"ה צית שער).
א"י וי"ד. פירוש מרפסת
(ועיין רש"י עירובין דף
נט סוע"ב ד"ה מרפסת).
גזוזטרא (רש"י עירובין
דף עה ע"ב ד"ה שתי
גזוזטראות ועיין רש"י
סוכה דף נח ע"ב
ד"ה והקיפוה גזוזטרא).
אשק"א. פירוש סולס,
מעלות (רש"י שמות כ,
כג). מדרגות (רש"י
יחזקאל לח, כ; שה"ש ב,
ז).

משתמר ויהיו כל החצרות כולן כאלו תשמישן להיות אחד: מי
מינטר לא גרסינן דאי משום נטירותא תרוייהו נטירותא צעו ועוד
דצחצר מנטר הוא צכלי ומעירוב פריך דצעיא צית דירה כדמוכח
לקמן. אלא הכי גרסינן עירובי חצירות בחצר והתנן הנותן את
עירובו כו'. עירוב הגצוי מצתי החצר ונתנו צצית שער היינו צית
קטן שלפני שער החצר או מצפנים או מצחוץ ושומר הפתח יושב
שם: אכסדרה. שלפני הצית שקורין פורטק"א: מרפסת. עלייה
ארוכה על פני החצר²³ על פני רשות הרצים וצה פתחים הרצה
לפי מחילומיה ודירין צכל אחת ואחת ועושיין מרפסת ארוכה לפני
מרפסת ויהיו כל החצרות כולן כאלו תשמישן להיות אחד: מי
דצחצר מנטר הוא צכלי ומעירוב פריך דצעיא צית דירה כדמוכח
לקמן. אלא הכי גרסינן עירובי חצירות בחצר והתנן הנותן את
עירובו כו'. עירוב הגצוי מצתי החצר ונתנו צצית שער היינו צית
קטן שלפני שער החצר או מצפנים או מצחוץ ושומר הפתח יושב
שם: אכסדרה. שלפני הצית שקורין פורטק"א: מרפסת. עלייה
ארוכה על פני החצר²⁴ על פני רשות הרצים וצה פתחים הרצה
לפי מחילומיה ודירין צכל אחת ואחת ועושיין מרפסת ארוכה לפני
מרפסת ויהיו כל החצרות כולן כאלו תשמישן להיות אחד: מי
מינטר לא גרסינן דאי משום נטירותא תרוייהו נטירותא צעו ועוד
דצחצר מנטר הוא צכלי ומעירוב פריך דצעיא צית דירה כדמוכח
לקמן. אלא הכי גרסינן עירובי חצירות בחצר והתנן הנותן את
עירובו כו'. עירוב הגצוי מצתי החצר ונתנו צצית שער היינו צית
קטן שלפני שער החצר או מצפנים או מצחוץ ושומר הפתח יושב
שם: אכסדרה. שלפני הצית שקורין פורטק"א: מרפסת. עלייה
ארוכה על פני החצר²⁵ על פני רשות הרצים וצה פתחים הרצה
לפי מחילומיה ודירין צכל אחת ואחת ועושיין מרפסת ארוכה לפני
מרפסת ויהיו כל החצרות כולן כאלו תשמישן להיות אחד: מי

א) נכרות לה: פסחים
מז. א. עירובין ע"ב:
אלהות פרק ט"ו מ"ג,
ג) ומוספתא דהלכות
פס"ו עירובין ע"ב.
ד) לקמן י"ג. ה) לקמן
טז. ו) לעיל ג. ז) ושם,
ח) לקמן ט ע"ב.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והוציין וכו'
מצטרף בהדי סבך
כשר. ע"י לקמן דף ט
ע"ב מוס' ד"ה הא קא
מנטרף:

ליקוטי רש"י

בית שנפחת וסיכך
כו'. גג נפחת באמצע
רחוק מן הדפנות לכל זר
וסיכך על הפחת באמצע
ונמלא תקרת הבית שהיא
פסולה משום תעשה ולא
מן העשוי מפקקת בין
דפנות לסכך כשר וליקמן
י"ג. א"כ יש בין
הסיכך. הכשר ולכותל
ד' אמות פסול דבארבע
אמות לא נאמר למשה
מסיני דופן עקומה, אבל
נפחות כשרה הלכה למשה
מסיני רואין תקרת הבית
כאלו היא הדופן שנפקק
למעלה ואין כאן סכך
פסול לפסול הסוכה ולא
ישן חמת זה ונסו.

הגהות וצינונים

א) המהרש"ל דפ"ר
מוחקר: צ"ל למ"ד
(עירובין ג ע"ב) חלל
סוכה תוך לאו דוקא
(תוס' שם ד"ה חלל)
ועיין ביאור הלכה סי'
תרל"ג ס"ב ד"ה ואם לאו:
ג) צ"ל האמצעיית
(יע"ב"ץ): ד' בדפ"ר
דמכשירינין: ה) בדפ"ר
איתא "עד כאן" זהו
גובה חללה כאן
והמהרש"ל הגיה על
כרח"ך ומחקר תיבת
"כאן":

ואע"ג דבטלינהו. לכל שצעה בטולה דעתו אלל כל אדם ואין ציטולו
ציטול: תבן וביטולו. צפיו לשצעה: תבן ואין עתיד לפנותו. ולא
ינטרף לפנותו כל ימי החג ומיהו לא צטלו ממש צפיו: או עפר.
נתן צו סתם ואין ידוע אם עתיד לפנותו אם לאו: מחלוקת ר' יוסי

וכן עפר ואין עתיד לפנותו יש
צו מחלוקת דציטול לר' יוסי מסתמא
ואפי' לא צטלו צפיו ולרצנן לא צטיל
והא דנקט עפר סתם משום כמו
ד' יוסי דאפי' סתם דלא ידע אי
עתיד לפנותו אי לא אמר דציטול אלל
תבן ראי לצהמה ולהסקה או לטיט
הלכך סתמיה לא צטיל אפילו לרבי
יוסי: הכי גרסינן בית שמיאלאהו תבן
או צרורות וביטולו. ולענין אהליות
תבן דטומאה שיש לה אהל חלל טפח
אינה צוקעת למעלה מן הגג אלל
טומאה רלווה שאין לה חלל טפח
הימנה לגג שכנגדה עד לרקיע
טמא דצוקעת ועולה וכן הלכה למשה
מסיני והלכך צית שיש צו מת או
כזית מן המת ומילאהו תבן או
לרורות וציטולו הויין רלווה וצוקעת
אלל לא ציטולו הוי כמאן דפנייה ויש
לה חלל: תבן ואין עתיד לפנותו הרי
הוא כסתם עפר וביטולו. ופליג צין
אתבן צין ארורות לרורות היינו
עפר וקאמר ת"ק דלרין ציטול וא"ל
ר' יוסי תבן אם ידוע שאינו עתיד
לפנותו הרי הוא צטול מאליו ולרורות
אפי' סתמא דלא ידע אי עתיד
לפנותו אי לא מסתמא צטול אלל א"כ
ידוע דעתיד לפנותו דהיה הוא כסתם
תבן ולא צטיל אלמא דתבן וציטולו
עפר וציטולו כולו מודו דציטול תבן
סתם ועפר עתיד לפנותו דכולי עלמא
לא צטיל תבן ואין עתיד לפנותו ועפר
כיוצא צו או אפי' עפר סתם מחלוקת
לרבי יוסי צטיל: והוציין. של סכך
ראשיהן התלויין: אם צלתם. של
אותם הוציין מרובה מחמתם אי הוי
שקלת ליה לסכך העליון: בשרה.
דמיני עשרים מהן ולמטה: סבר
אביי למומר. דכי היכי דעגובה
לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן
מרובה מנללתן צנמוכה נמי לא
ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה
מנללתן כשרה: דופן האמצעי.

דסתם סוכה צת שלשה דפנות כי מתניתין והרציעה היא כולה
פתח: ע"פ פני בוליה. שמגיעין צ' ראשי האיציטבא לצ' דפנות
הלדדין ואיציטבא הוא צנין אצנים וטיט אם יש צה צאיציטבא
שיעור הכשר סוכה קטנה שצעה טפחים^ט ומשהו דהיינו ראשו
ורוצו ושלחננו: בשרה. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והאי הכשר
סוכה אפי' מן האיציטבא והלאה דמינין חללה מראש האיציטבא
ומעלה ונמלא דופן אמצעי כולו כשר ודפנות הלדדים צרצו
האיציטבא הוכשרו צה הרי כאן סוכה קטנה כשרה ואמרינן לקמן
(דף י"ג). פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשינן ליה אם יש
הכשר סוכה צחד ועוד יש צסוכה משם והלאה פסל היינו סכך
העשוי בצפולת גורן ויקצ שזהו דרכן ליעשות ויוצא מהכשר סוכה
שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא
גדולה כשרה: מן הצד. כגון אם צנה האיציטבא על פני אחד
מדפני הלדדים: אם יש משפת איצטבא ולכותל. השני שהרחיקו
ממנו ד' אמות: פסוליה. ללא הוכשרו צאיציטבא זו אלל שתי דפנות אוחו
לוי: פחות מד' אמות בשרה. שאף הוא הוכשר על ידה דקי"ל (לקמן דף י"ג)
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחוצר לדופן הרחוק
כאלו הוא מן הדופן ועקום עד כנגד שפת האיציטבא וכאן מודדין את
גובהו על פי שמתחמו נמשך כלפי חוץ והוא רחוק מן חללה כלה
ע"כ^ט זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: בית שנפחת. גגו
וגגין שלהם חלקים הן ושורין ולא משופעים ונפחת הגג צאמצעו:
וסיכך. צסכך כשר על פי הפחת ונמלא סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל זר:
פחות מארבע אמות בשרה. שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה
פסולה ומפקקת צינתיים רואין אותה כאלו היא מן הדופן ועקום עד
כאן סכך פסול אלל דופן ומחוצר לסכך כשר: התם הוא. דאמרינן דופן
עקומה משום דידע חזי לדופן דאינו גבוה מכשיעור ואין נריך לעקמו
אלל כדי לקרצו לסכך: אב"ל הכא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום
דליתחזי למיהוי דופן הוא לא אמר קא משמע לן: וחקק בה. גומא
צאמצע: בדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא וצאותה גומא סוכה צאורך
ורוחצו: פחות

ואע"ג דבטלינהו בטליה דעתו אצל ב"א אדם. לא דמי לארנקי דפ'
חלון (עירובין דף ע"ג ע"ט). דאיכא למאן דאמר דאפילו ארנקי
מצטול איניש: בית שמיאלאהו תבן או צרורות וביטולו בט"ל. כך
היא הגירסא צלל הספרים כאן וצפרק חלון (שם דף ע"ג ע"ט): דמייתי לה
אמתניתין דלרין שצין שתי חצירות
מלא קש או תבן מערצין שנים ואין
מערצין אחד מלא עפר או מלא
לרורות מערצין אחד ואין מערצין
שנים והיא משנה צמסכת אהליות
פ"ו ו' ולא כתוב שם תבן אלל עפר
או לרורות ומשום דמייתי לה הכא
וצעירוצין אתבן טעו להגיה הספרים
תבן צמקוס עפר ולא גרסינן נמי
צמסכת אהליות וציטולו צטול אלל
טומאה צוקעת ועולה טומאה צוקעת
ויורדת והיא היא דהא צהא תליא
אלל שדך הש"ס לקצר משניות של
סדר טהרות כשמציאם ואין [לומר]

דהך דמייתי [הכא] צרייתא היא
דאין לו להציא מן הצרייתא כיון
שיכול להציא מן המשנה וזה לשון
המשנה צית שמיאלאהו עפר או לרורות
וציטולו וכן כרי של תצואה וגל של
לרורות אפי' כגולו של עקן אפילו
טומאה צלל הכלים טומאה צוקעת
ועולה צוקעת ויורדת פי' לפי שהם
מציטולים והא דקאמר תבן ואין
עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת
רבי יוסי ורצנן אע"ג דצמתניתין
דאהליות לא איירי רצנן מידי צתבן
מכ"ש הוא דידע ליה כיון דצעפר
ולרורות מלרבי רצנן ציטול כ"ש
צתבן וכן פרק חלון (שם ע"ט). קאמר
מאן תנא אהליות רבי יוסי היא ופרין
אי רבי יוסי איפכא שמעיין ליה צין
אתבן צין ארורות פריך מטעמא
דפרישית אע"ג דלא קתני תבן
צמתני דאהליות והא דפשיטא לן
הכא דתבן וציטולו הוי מעוטא אפי'
לרצנן דייק לה מדקתני צמתניתין
דאהליות אפילו כרי של תצואה
דמהי ציטול כ"ש צתבן והא דקאמר
עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורצנן
הוי מצי למימר דצעפר ואין עתיד
לפנותו נמי פליגי לרצנן לא צטיל
אלל א"כ צטולו ואין עתיד לפנותו
לאו היינו ציטולו כדמוכח הכא אלל

מסוס ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו צסתם קצטיל ולא חש להאריך
לומר תבן ועפר שאין עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת:
והוציין יורדין בתוך כ'. וא"ת כשנללתו מרובה מחמתו אמאי
כשרה הא אי קלשת היו ההוציין נופלין כדאשכתן
צעירוצין (דף ג' א') גצי מקלפת סכך צתוך כ' ומקלפת סכך למעלה
דפסליין הסוכה דכי קלשת לה הוי לה חמתה מרובה מנללתה
ועל כורחין פי' לפי שלא יכול להתקיים הסכך צתוך עשרים
דמתמת קלישותו יצא הרוח ויפור או יפול דאין לפרש אפילו
היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שצוה לא היו מכשירין
אינך אמוראי דהתם כיון דאין ללתה מרובה אלל על ידי
סכך של מעלה מכ' הוה ליה סכך פסול מנטרף צהדי סכך
כשר^ט ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוצו הוציין
ורואין הן להתקיים צקל כך אם היה שם דצר הסומכת:
פחות

ובנה בה איצטבא כנגד דופן
האמצעי על פני כולה ויש
בה הכשר סוכה כשרה וזמן
הצד אם יש משפת איצטבא
לכותל ד"א פסולה פחות
מארבע אמות כשרה מאי
קא משמע לן דאמרינן דופן
עקומה תנינא^ז בית שנפחת
וסיכך על גביו אם יש מן
הכותל לסיכוך ד"א פסולה הא פחות מכאן
כשרה מהו דתימא התם הוא דחויא לדופן
אבל הכא דלא חויא לדופן אימא לא קמ"ל
'היתה גבוהה מכ' אמה ובנה איצטבא
באמצעיתה אם יש משפת איצטבא ולדופן
ארבע אמות לכל רוח ורוח פסולה פחות
מארבע אמות כשרה מאי קא משמע לן
דאמרינן דופן עקומה היינו הך מהו דתימא
דופן עקומה מרוח אחת אמרינן אבל כל רוח
ורוח לא קא משמע לן 'היתה פחותה מו'
טפחים וחקק בה כדי להשלימה לעשרה
אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה
פחות

כד א מיי פ"ד מהל' סוכה ה"י יג טו"ש"ע
א"ת ק"י תרל"ג ס"ד:
בה ב מיי שם וסמג עשין
ס"צ וטו"ש"ע שם ומיי
פ"ד מהל' טומאת מת
הלכה ג:
בו ג מיי פ"ד מהלכות
סוכה הלכה יג וסמג
וטו"ש"ע שם סעיף צ:
בו ד מיי פ"ה שם הלכה צ
וטו"ש"ע שם סעיף ט:
בה ה מיי פ"ד שם הלכה
יד וטו"ש"ע שם סעיף
ה:
בז ו מיי שם וטו"ש"ע שם
סעיף ו:
ז ו מיי שם וטו"ש"ע שם
סעיף ז:
ח ה מיי שם הלכה טו
וטו"ש"ע שם סעיף י:

רבינו חננאל
לדירה אבל האי כיון
דלמיסתור קאי לית ליה
מידי בחצרי: היתה
גבוהה מכ' אמה
ומיעטה בכרים
וכסתות. אע"ג דביטול
לא הוי (ביטול) מיעוט
דבטלה דעתו אצל כל
אדם שאין אדם נותן
[כרים וכסתות] במקום
עפר ואבנים. תבן וביטול
הוי מיעוט וכ"ש עפר
וביטול. כגון שהסכים
שלא ליטלו משם לעולם.
תבן ואין עתיד לפנותו
ועפר סתם מחלוקת ר'
יוסי ורצנן. לר"י בטל
לרצנן לא בטל דתבן [בית
שמיאלאהו] עפר או
צרורות וביטולן דייקין
מינה מדקתני וביטולן
מכלל שאם לא ביטולו
מפורש אלא בסתם אינן
מבוטלים ותני עלה ר' יוסי
אומר תבן ואין עתיד
לפנותו לתנא דידן לא
בטל הרי הוא כעפר סתם
וביטולו עפר עתיד לפנותו
הרי הוא כסתם תבן ולא
ביטולו ש"מ תבן ואין
עתיד לפנותו לתנא דידן
לא בטל לר' יוסי בטל וכן
עפר סתם לר' יוסי בטל
לתנא דידן דקתני צרורות
וביטולן מכלל דסתמא לא
בטלו. היתה גבוהה מכ'
אמה והוציין יורדין לתוך
כ' רואים אם צילתן של
הוציין הללו מרובין
מחמתן כשרה דחשיבין
אלו ההוציין הן הן הסכך.
היתה גבוהה עשרה
טפחים והוציין יורדין
לתוך י' טפחים א) דחה
רבא דברי אביי ואמר
דירה סרוחה היא ופסולה.
היתה גבוהה מכ' אמה
ובנה בה איצטבא כנגד
דופן האמצעי על פני כל
האמצעיית הסוכה ויש [בין
האיצטבא] [בהאיצטבא]
ד' טפחים שהן הכשר
סוכה קטנה כשרה. בנה
זו האיציטבא מן הצד
אם יש משפת איצטבא
ולכותל ד' אמות פסולה
פחות מיכן כשרה. מאי
קמ"ל דופן עקומה תנינא
בית שנפחת וסיכך ע"ג
אם יש בין כותל לסיכוך
ד' אמות פסולה. ודחינן
שאני התם משום
דבדוכתיה דופן מעליא
היא דפחות מכ' אמה היא
אבל הכא שזה הדופן
גבוה יותר מכ' אמה ולגבי
זו הסוכה דופן פסולה
היא אימא לא קמ"ל.
היתה גבוהה מכ' אמה
ובנה בתוכה באמצעיתה
האיציטבא אם יש משפת
האיציטבא ולכותלי הסוכה
ד' אמות ריח לכל רוח
פסולה פחות מד' אמות
כשרה ואתא לאשמעין
דמכשירין דופן עקומה
ואפילו מכל רוח. היתה
פחותה מ' וחקק
בתוכה להשלימה ל'
טפחים

היה חסר רוח. היתה גבוהה
מארבע אמות כשרה מאי
קא משמע לן דאמרינן דופן
עקומה תנינא^ז בית שנפחת
וסיכך על גביו אם יש מן
הכותל לסיכוך ד"א פסולה הא פחות מכאן
כשרה מהו דתימא התם הוא דחויא לדופן
אבל הכא דלא חויא לדופן אימא לא קמ"ל
'היתה גבוהה מכ' אמה ובנה איצטבא
באמצעיתה אם יש משפת איצטבא ולדופן
ארבע אמות לכל רוח ורוח פסולה פחות
מארבע אמות כשרה מאי קא משמע לן
דאמרינן דופן עקומה היינו הך מהו דתימא
דופן עקומה מרוח אחת אמרינן אבל כל רוח
ורוח לא קא משמע לן 'היתה פחותה מו'
טפחים וחקק בה כדי להשלימה לעשרה
אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה
פחות

השק שלמה על ר"ח א) נראה דחסר צדדי רצניו וי"ל וסגר רצניו למימר דאם חמתו מרובה מנללתו כשרה ודחה רצו וכו'.